

TVEDESTRAND
KOMMUNE

Rutiner for tilrettelegging av barnehagetilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne

Barnehagelovens § 37

Gjeldende fra april 2023, revidert 15.06.2023

Innhold

Nedsatt funksjonsevne- definisjon

Barnehagelovens §37

Forskjellen mellom § 37 og 31

Barnets beste og retten til å bli hørt

Hva er kommunens ansvar

Hva er barnehagens ansvar

Hva utløser tilretteleggingsmidler

Hva kan tilrettelegging gå ut på

Samtykkeerklæring

Plan tilrettelegging for barn med vedtak etter barnehagelovens §37

Årsrapport-tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne

Nedsatt funksjonsevne- definisjon

Nedsatt funksjonsevne er definert som «tap av, skade på eller avvik i en av kroppens psykologiske, fysiologiske eller biologiske funksjoner» (NOU 2011:22)

Begrepet nedsatt funksjonsevne omfatter altså ulike funksjonsnedsettelser, utviklingshemming, språk –talevansker, atferdsvansker og psykiske lidelser.

Selv om begrepet nedsatt funksjonsevne skal forstås vidt, er det lagt til grunn i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven at tilretteleggingsbehovet «må være av en viss varighet og styrke for at den skal kunne begrunne ett krav om tilrettelegging» (Ot.prp.44 (2004-2008)) Det betyr at kortvarige funksjonsnedsettelser faller utenfor.

Personer med nedsatt funksjonsevne er gjennom nasjonal lov og internasjonale konvensjoner sikret rett til å kunne delta i samfunnet på lik linje med funksjonsfriske. Det betyr at barn med nedsatt funksjonsevne skal ha mulighet til å delta i barnehagen i like stor grad som funksjonsfriske barn. Det følger av FNs konvensjon om barns rettigheter (Barnekonvensjonen) at «barnets beste skal være ett grunnleggende hensyn ved alle avgjørelser som handler om barn»

Barnehageloven § 37

«Kommunen skal sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får ett eget individuelt tilrettelagt barnehagetilbud. Plikten for tilrettelegging omfatter ikke tiltak som innebærer en uforholdsmessig byrde for kommunen. Ved vurdering om tilretteleggingen innebærer en uforholdsmessig byrde, skal det særlig legges vekt på tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer, de nødvendige kostnadene ved tilrettelegging og virksomhetens ressurser.

Kommunen fattar vedtak om tilrettelegging av barnehagetilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne.»

Vedtak om tilrettelegging av barnehagetilbudet etter § 37 må forstås som en individuell rett for det enkelte barn. Kommunen må derfor fatte enkeltvedtak i disse sakene jf.

Forvaltningslovens 2b)

Forvaltningslovens § 17 stiller krav om forsvarlig utredning av saker der det skal fattes vedtak. Barnets foreldre er part i saken og har rett til å gjøre seg kjent med dokumentene i saken og å uttale seg før endelig vedtak. Barnet skal også ha mulighet for å gi uttrykk for sitt syn i den grad de har er i stand til å danne seg egne synspunkt på saken det gjelder. Barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med alder og modenhet.

Kommunen må sikre at alle vedtak om tilrettelegging er forsvarlig utredet og begrunnet jf. Krav i forvaltningsloven § 17 og § 25

Eksempler på hva ett vedtak etter § 37 kan være:

- Kompetanseheving hos de ansatte

- Fysiske endringer på bygg og /eller uteområdet
- Leker til for eksempel synshemmede
- Støttepedagog
- Ekstraressurs i form av ekstra bemanning

Forskjellen mellom § 37 og §31

Skille mellom tilrettelegging og spesialpedagogisk hjelp

Målsetting etter barnehagelovens 37 er ikke en endring eller utvikling hos barnet, men å bygge ned barrierene i barnehagen som gjør at barnet ikke kan benytte seg av barnehagetilbudet på lik linje med andre barn. Sakkyndig vurdering og IUP er derfor ikke knyttet til vedtak om tilrettelegging

Formålet med spesialpedagogisk hjelp etter § 31 er å gi barn tidlig hjelp og støtte i utvikling og læring av for eksempel språklige og sosiale ferdigheter. Dette til forskjell fra tilrettelegging, der formålet er å tilpasse omgivelsene til barnet, slik at barnet kan bruke barnehageplassen sin.

De to paragrafene utløser ulike plikter for kommunen og ulike retter for barna. Det er derfor viktig at kommunen gjør vedtak etter riktig lovparagraf. For barn som har rett til både tilrettelegging og spesialpedagogisk hjelp skal kommunen gjøre to ulike vedtak for barnet, begge med egen klagerett.

Barnets beste og retten til å bli hørt

Barnekonvensjonen art. 3 og art. 12, Grunnloven § 104 og forvaltningsloven § 17 gir alle barn en rett til å bli hørt i saker som vedrører dem og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.

Alle barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem. Dette gjelder uavhengig av alder eller forutsetninger. Barnet har ikke en plikt til å uttale seg.

Det må synliggjøre hvordan barnet har blitt hørt i saken og hvordan barnets beste er vurdert og vektlagt. Grunnloven § 104, barnehageloven § 3 barnekonvensjonen artikkel 3 og 12, og forvaltningsloven § 17 gir barn og unge en rett til å bli hørt i saker som vedrører dem, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn etter barnehageloven § 3

Utgangspunktet at barnet skal høres direkte, men barnet kan også høres gjennom objektive personer, foreldre, gjennom brev m.m. Det kan også tenkes at barnets stemme kommer tydelig nok frem i annen dokumentasjon.

Kilder kan være sakkyndig vurdering, barnehagen, foreldre

Hva er kommunen sitt ansvar?

Kommunen skal sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får ett egnet individuelt og tilrettelagt barnehagetilbud. Barn med nedsatt funksjonsevne skal kunne delta i barnehagen på lik linje med andre barn. Kommunen sin plikt til å tilrettelegge gjelder for barn med nedsatt funksjonsevne som er bosatt i kommunen og som har barnehageplass. Kommunen skal fatte enkeltvedtak jf. fvl. Kap. IV og V

Vedtak om tilrettelegging etter barnehagelovens § 37 skal bli gitt til barn som har behov for mer omfattende tilrettelegging enn det som kan bli gitt innenfor det ordinære barnehagetilbudet. Kommunen sin plikt til å tilrettelegge blir slik avgrenset mot barnehageeier sin plikt og ansvar for tilrettelegging innenfor det ordinære tilbudet.

Sentralt i denne vurderingen er om barnet har funksjonsnedsetting av en slik art at det hindrer barnet i å bruke barnehageplassen sin på lik linje med andre barnehagebarn. Her må kommunen gjøre en skjønnsmessig og konkret vurdering.

Vurderinger som må belyses

- Hva er barnets funksjonsnedsetting
- I hvilken grad kan barnet få hjelp innenfor sitt ordinære barnehagetilbud
- I hvilke situasjoner trenger barnet mere støtte for å kunne nyttiggjøre seg det ordinære tilbudet.
- Hvordan skal tilretteleggingen organiseres.

Dette stiller krav til at kommunen, på en god og forståelig måte, viser hvordan de har vurdert loven sine vilkår. Gode vurderinger krever at kommunen får saken godt nok opplyst.

Hva er barnehagens ansvar

«Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samisk språk og kultur» (Barnehageloven §2 – Barnehagens innhold)

Barn under undervisningspliktig alder er ikke en ensartet gruppe, og barn møter barnehagen med ulike forutsetninger. Likeverdig barnehagetilbud av god kvalitet krever derfor tilrettelegging av tilbudet og lokal tilpasning av innholdet.

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarn og gruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang,» (Rammeplan for barnehager kap. 3)

Når barnehagen skal sende søknad om tilrettelegging må følgende belyses.

- Hva er barnets funksjonsnedsetting
- I hvilken grad kan barnet få hjelp innenfor sitt ordinære barnehagetilbud
- I hvilke situasjoner trenger barnet mere støtte for å kunne nyttiggjøre seg det ordinære tilbudet.
- Hvordan skal tilretteleggingen organiseres.

Hva utløser tilretteleggingsmidler?

I følge barnehageloven er det ikke alle funksjonsnedsettinger som gir rett til kommunal støtte /tilrettelegging. Derfor må en sakkyndig instans, (spesialisthelsetjenesten, fastlege, PPT, helsestasjon) vurdere om funksjonsnedsettingen og de konsekvensene dette medfører for barnet, skaper et behov utover det ordinære tilbudet.

En diagnose i seg selv utløser ikke tilretteleggingsplikt. En må vurdere hver sak individuelt i forhold til barnehagens egen tilrettelegging, dagsrytme og behov for tilrettelegging.

Det er individuelle forskjeller mellom barn, uten at det på grunn av dette er snakk om funksjonsnedsetting. Forhold som en ser innenfor normalvariasjonen i småbarnsalder vil falle utenfor. Sentralt i denne vurderingen er om barnet har en funksjonsnedsettelse av en slik art at det hindrer barnet i å bruke barnehageplassen på lik linje med andre barn. Dersom kommunen kommer frem til at barnet har nedsatt funksjonsevne, må det konkretiseres i hvilke situasjoner barnet trenger tilrettelegging, og hvordan tilretteleggingen skal bli utført.

Hva kan tilretteleggingen gå ut på?

Tilrettelegging skal medvirke til at barnet skal kunne gå i barnehagen og nyttiggjøre seg av barnehagetilbudet og få likeverdige aktivitets- og utviklingsmuligheter som andre barn. Dersom barnet ikke kan få dette innenfor det ordinære barnehagetilbudet, er det kommunen som er ansvarlig for å tilrettelegge barnehagetilbudet.

Tilrettelegging kan for eksempel være endring av bygg, støtte til utstyr, ekstra bemanning opplæring av ansatte.

Kommunen kan velge blant ulike effektive tilretteleggingstiltak for å gi det beste tilbudet ut fra barnets behov. Dette skal imidlertid skje i samråd med barnets foreldre. Barnets beste skal ligge til grunn for vurderingen. Kommunen skal i størst mulig grad fremme inkludering og unngå segregering av barn med nedsatt funksjonsevne.

At ett barn har nedsatt funksjonsevne er ikke ensbetydende med at barnet trenger særskilt tilrettelegging. Det er viktig å være bevisst at barnets tilretteleggingsbehov i noen tilfeller vil kunne avhjelpes ved at de ordinære omgivelsene og det ordinære tilbudet utformes på en måte som gjør at tilbudet kan brukes av alle på en likeverdig måte (Udir)

Saksgang

	Handling	Ansvar
1A	Kommunen får kjennskap til at et barn har behov for tilrettelegging av barnehagetilbudet, og det er mer omfattende enn det barnehagene kan gjøre innenfor det ordinære tilbudet. Dersom kommunen vurderer å sette i gang tiltak uten at foreldrene har vært involvert, må de få ett forhåndsvarsel. Fvl. §16	Barnehagemyndighet

	• En uttalelse fra foreldrene vil i de fleste saker være nødvendig for at saken blir best mulig opplyst. Foreldrene bør involveres så tidlig som mulig. • Innhente samtykke fra foreldre dersom det er nødvendig å innhente opplysninger fra andre og /eller dele informasjon. • Innhente sakkyndig uttalelse fra spesialist, lege, BUP, helsestasjon eller andre vedrørende barnets funksjonsnedsettelse. Vedlegg til rutine §37 kan brukes for å kartlegge/opplyse saken.	Barnehagemyndighet Barnehagemyndighet I de fleste tilfeller vil dette gjøres av foreldre, men barnehagemyndighet kan også innhente.
1B	Det foreligger sakkyndig Foreldre tar kontakt med barnehagen eller kommunen og melder fra om behov for tilrettelegging. • Avklar om det er behov for å innhente eller dele opplysninger om barnet • Innhent evt. samtykke til dette fra foreldre Vedlegg til rutine §37 kan brukes for å kartlegge/opplyse saken.	Barnehagemyndighet Barnehagemyndighet
1C	Når barnehagen er usikker på ett barns utbytte av det ordinære barnehagetilbudet eller det avdekkes at ett barn har vansker i hverdagen. • Barnehagen drøfter barnet i interne møter, gjerne sammen med barnehagens faste spesialpedagog • Foreldre blir innkalt til foreldresamtale hvor barnets utfordringer blir diskutert og tilrettelegging bestemt. • Husk å innhente samtykke fra foreldre når informasjon om barn skal deles med andre instanser. • Barnehagen bør invitere spesialpedagoger, helsesykepleier, fysioterapeut eller andre aktuelle fagpersoner for å drøfte tilrettelegging (Se forslag til tiltak i egen tabell under) • Før det meldes behov for tilrettelegging bør barnehagen be om systemrettet	Styrer/pedagogisk leder Styrer/pedagogisk leder Styrer/pedagogisk leder Styrer/pedagogisk leder Styrer

	veiledning fra PPT/spesialpedagog for å vurdere om barnet kan avhjelpe innenfor det allmennpedagogiske tilbudet.	
2	Melding om behov for tilrettelegging: - Barnehagen melder om behov for tilrettelegging. Foreldrene må samtykke til meldingen. - Behovsskjema fylles ut og sendes til barnehagemyndigheten sammen med vedlegg som kan dokumentere barnets funksjonsnedsettelse. (Husk samtykke fra foreldre for å kunne videreformidle sensitive opplysninger) Dokumentasjon: - Kommunen må ha tilstrekkelige opplysninger om barnets behov før det fattes vedtak om tilrettelegging. Dokumentasjon kan være legeerklæring og uttalelser fra spesialisthelsetjenesten, referat fra foreldresamtale, uttalelse fra spesialpedagog. - Barnehagen må ha vurdert og beskrevet egen tilrettelegging innenfor det allmennpedagogiske tilbudet. For at det skal kunne fattes vedtak før barnehagestart i august må meldingen være kommunen i hende innen 30 april	Styrer Styrer Styrer/ pedagogisk leder
3	Spørre foreldre om de vil ha en samtale med barnehagemyndighet	Styrer
4	Innhente samtykke til enkeltvedtak.	Barnehagemyndighet
5	Når kommunen mener at saken er best mulig opplyst (Fvl. §17) fattes vedtak om tilrettelagt barnehagetilbud. Vedtak sendes til foreldre med kopi til barnehagen og kommunen. Vedtak kan være innvilgelse eller avslag.	Barnehagemyndighet
6	Foreldre har tre ukers klagefrist på vedtaket. Dersom foreldre ønsker å klage på ett enkeltvedtak må dette gjøres skriftlig til kommunen ved barnehagemyndighet.	Foreldre
7	Dersom kommunen ikke tar klagen til følge, sendes klagen videre til statsforvalteren i Agder. Statsforvalterens avgjørelse er endelig.	Barnehagemyndighet

8	Barnehagen lager en plan for tilrettelegging med ansvarsfordeling ut fra de behov barnet har. Frist 3 uker etter at vedtak er igangsatt	Styrer
9	Plan for tilrettelegging med underskrift fra foreldre sendes barnehagemyndighet	Styrer
10	Tilrettelegging av barnehagetilbudet vurderes hver vår. Se årsrapport for barn med nedsatt funksjonsevne. Ved behov for videre tilrettelegging, sendes nytt meldeskjema til barnehagemyndighet sammen med evaluering. Evaluering og nytt meldeskjema må være kommunen i hende innen 30 april.	Styrer

Tiltak

Når det ikke foreligger sakkyndig og barnehage og/eller foreldre er usikre på om barnet har en funksjonsnedsettelse som gjør at de trenger tilrettelegging av barnehagetilbudet, må barnehagen observere og vurdere miljøet rundt barnet i barnehagen og egen tilrettelegging.

Tiltak	Hvordan
Voksenrollen	Hvordan er de ansatte på avdelingen. Er de tilstede i leken? Er de tett på barna og engasjert i barna, eller er det andre ting som er i fokus? Hva slags barnesyn har den enkelte voksen? Har barnehagen ett felles barnesyn? Hvordan jobber avdelingen/barnehagen med rammeplanen? Hvordan jobbes det med inkludering og tilrettelegging for alle barn? Har barnehagen/avdelingen en kompetanseutviklingsplan?
Fysisk miljø	Observer det fysiske miljøet rundt barnet. Støy, synsinntrykk. Er det ett inspirerende lekemiljø? Hvor står leikene? Er det oversiktlig på avdelingen?
Samtale med foreldre	Det bør tidlig være en samtale med foreldre. Denne samtalen er for å høre deres opplevelse av barnet Hva er styrker, hva er så langt observert i barnehagen. Er det noe en kan jobbe med i fellesskap sammen med foreldre?
Relasjonsbygging	Voksne tett på barnet. Lydhøre og støttende. Hjelpe til med å bygge relasjoner mellom barna.

Struktur organisering	Observer og vurder de ulike aktivitetene og overgangssituasjonene i løpet av dagen
Visuell støtte	Dagstavle. Bilder.
Inndeling av barnegruppe	Inndeling i mindre grupper med voksne tett på.
Barnesamtale	Hør barnets stemme og hva det strever med. Sett ord på det som er gøy, vanskelig, kjedelig, morsomt, gleder seg til, gruer seg til og så videre.
Observasjon over tid	Observer de aktivitetene som er vanskelig for barnet- hva er utløsende faktor.
Mestring	Bygg dagen på aktiviteter som gjør at barnet føler mestring. Observer og ha samtaler med barnet om hva barnet liker å leke med.
Kompetanseheving	Hva er det de ansatte opplever som utfordrende hos enkelte barn. Søk veiledning og kompetanseheving på det aktuelle temaet.
Systemrettet veiledning	Ressursteam

Ressurser

[BTI, handlingsveileder samtykkeskjema med mer.](#)

Vedlegg

Vedlegg til rutine § 37- Melding om behov for individuelt tilrettelagt barnehagetilbud

Plan tilrettelegging for barn med vedtak etter barnehagelovens §37

Årsrapport-tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne

TVEDESTRAND
KOMMUNE

Vedlegg til rutine §37

Melding om behov for individuelt tilrettelagt barnehagetilbud for barn med nedsatt funksjonsevne, jf barnehageloven §37

Lovgrunnlag

Barnehagelovens §37 Barn med nedsatt funksjonsevne

Kommunen skal sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får ett individuelt tilrettelagt barnehagetilbud. Kommunen må gjøre en konkret og individuell vurdering av barnehagetilbudet, barnets funksjon og tilpasningsbehov, og hvordan barnehagetilbudet kan tilrettelegges for å avhjelpe barnets behov. I vurderingen skal barnets beste være ett grunnleggende hensyn.

I den forbindelse bes det om opplysninger som kan belyse behovet for individuell tilrettelegging.

Nedsatt funksjonsevne er definert som «tap av, skade på eller avvik i en av kroppens psykologiske, fysiologiske eller biologiske funksjoner» (NOU2011:22)

Søknad gjelder for barnehageår/periode	
--	--

Opplysninger om barnet

Barnets navn	
Barnets fødselsnummer	
Adresse	
Barnehage	
Gjennomsnittlig oppholdstid	Fra Til

Opplysninger om foreldre:

Navn foreldre 1	
adresse	
telefon	
Navn foreldre 2	
adresse	
telefon	

Barnets vansker	Tiltak det kan tilrettelegges innenfor barnehagens ordinære tilbud	
Barnets styrker		
Barnets vansker	Tiltak vi mener barnehagen trenger ekstra ressurser til:	Antatt kostnad (utstyr)/ Antatt tid
Tiltak prøvd ut i barnehagen	Fra dato til dato	Vurdering av effekt

Har barnet vedtak om spesialpedagogisk hjelp?		
	Ja	Nei
Hvis ja	Antall timer	
Spesialpedagog		

Evt assistent		
---------------	--	--

Samarbeider barnehagen med andre hjelpeinstanser?	Omfang

Rammebetingelser	
Gruppestørrelse	
Barnas alder	
Antall pedagoger pr dag	
Antall øvrige ansatte pr dag	
Beskrivelse av miljøet på avdelingen Styrker og svakheter, risikofaktorer og beskyttelsesfaktorer. F. eks, fysisk miljø, personalets erfaring og kompetanse, arbeidsmetoder, organisering	

Søknad sendes Tvedestrand kommune ved barnehagemyndighet, pb 38, 4901 Tvedestrand

Dokumenter med personopplysninger skal ikke sendes med e-post. Ber om at det brukes post.

De kommunale barnehagene sender i kommunens sak og arkivsystem

Dato	Dato
Underskrift foreldre	Underskrift styrer
Underskrift foreldre	

TVEDESTRAND
KOMMUNE

Plan for tilrettelegging for barn med vedtak etter barnehagelovens §37

Barnets navn	
Barnets fødselsdato	
Gruppe/avdeling	
Barnehage	
Styrer	
Pedagogisk leder	

Tiltak (Hva)	Hvordan	Når	Ansvar

Planen er utarbeidet av:

Planen gjelder for barnehageåret:

Dato:	Dato:
Underskrift foreldre	Underskrift pedagogisk leder
Underskrift foreldre	Underskrift styrer

Planen sendes Tvedestrand kommune ved barnehagemyndighet, pb 38, 4901 Tvedestrand

Dokumenter med personopplysninger skal ikke sendes med e-post. Ber om at det brukes post.

De kommunale barnehagen sender i kommunens sak og arkivsystem

TVEDESTRAND
KOMMUNE

Årsrapport- tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne

Tilrettelegging skal drøftes og vurderes minimum to ganger pr barnehageår. Dette gjøres vanligvis i foreldresamtalene høst og vår.

Barnehagen skal dokumenter vurdering og avklare foreldres syn i forhold til fortsatt tilrettelegging.

Barnets navn	
Barnets fødselsdato	
Gruppe/avdeling	
Barnehage	
Styrer	
Pedagogisk leder	

Tiltak som er gjennomført iht vedtak og plan	Vurdering av effekt. (fungerer tiltak, bør de avvikles, bør man prøve ut nye, er behovet for tilrettelegging fremdeles tilstede)

Dato:	Dato:
Underskrift foreldre	Underskrift pedagogisk leder
Underskrift foreldre	Underskrift styrer

Skjemaet skal fylles ut i samarbeid med foreldre og sendes Tvedestrand kommune ved barnehagemyndighet, pb 38, 4901 Tvedestrand

Dokumenter med personopplysninger skal ikke sendes med e-post. Ber om at det brukes post.

De kommunale barnehagen sender i kommunens sak og arkivsystem